

КЛАСТЕРИЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: АНАЛІЗ ДИНАМІКИ

Для господарства багатьох країн характерним є процес кластеризації як формування кластерних утворень на території країни та за її межами. Він пов'язаний з організацією продуктивної системи, що характеризується географічною концентрацією економічних одиниць, які спеціалізуються у сфері економічної діяльності, розвивають взаємозв'язки ринкового напрямку [1].

Аналізування низки наукових джерел [2] дає підстави стверджувати, що процеси кластеризації є закономірним етапом розвитку економічних систем та об'єктивно проявляються в умовах національної економіки як України, так країн Європейського союзу. Проте динаміка кластеризації та її характерні риси в умовах національних економік є різними, що є наслідком культурно-історичних особливостей, природно-географічних умов, економічного становища, політичної системи тощо.

Роком започаткування кластеризації в Україні вважається 1998р., коли була створена асоціація «Поділля Перший». Перший проект кластеризації в Україні був здійснений цією асоціацією у 1999 році шляхом ініціювання використання кластерної моделі у Хмельницькому регіоні. Варто зазначити, що фінансова підтримка проекту була надана Агентством міжнародного розвитку США [3]. Зараз «Поділля Перший» об'єднує п'ять кластерів, що функціонують у п'яти регіонах.

В Україні налічується більше двадцяти регіональних кластерів: у Хмельницькій області (одяг, будівельні матеріали, зелений туризм, транспортно-логістичний), Івано-Франківську (туризм, , народні промисли), Черкасах (транспортні перевезення), Житомирі (добування та переробка каменю), Харкові (машинобудування, фармацевтика, транспорт і логістика, харчова промисловість, інформаційні технології), Рівному (деревообробка), Запоріжжі (машинобудування), Полтаві (харчова промисловість), Сумах (сільське господарство) тощо [4,5].

Кластеризація вітчизняної економіки має позитивну динаміку. Протягом чотирнадцяти років вона охопила 15 областей. Найбільшого поширення кластеризація набула у регіонах, у яких цей процес розпочався із самого початку свого становлення – у Хмельницькій, Івано-Франківській областях.

Згідно результатів дослідження спілки «Українські кластери» під керівництвом С.Соколенка, усі області знаходяться на першому етапі кластеризації. Він характеризується об'єднанням зусиль бізнесу, науки і влади та здійснюється в сферах максимально швидкого повернення вкладеного капіталу і отримання прибутків, а саме в туризмі, будівництві, АПК.

Важливим елементом кластерної політики є створення кластерних програм та секторів. Успішне функціонування сучасного кластера залежить від адаптованості відповідних векторів розвитку, які можуть або посилювати синергетичний ефект. Для покращення процесів кластеризації в Україні необхідно, в першу чергу, налагодити співпрацю українських підприємців із зарубіжними колегами за рахунок міжгалузевого обміну (через торгівлю), тіснішої внутрішньогалузевої кооперації і розподілу праці. Необхідно охопити інші менш прибуткові галузі і тим самим забезпечити підвищення результативності функціонування уже створених кластерів туризму, будівництва, АПК тощо. Також створення кластерів необхідно пов'язати із запровадженням високо конкурентних технологій, європейських стандартів якості та нагромадженням капіталу.

Література:

1. Nesta L., Patel P., Arundel A. *Background Paper on Methods for Cluster Analysis for the Trend Chart Policy Workshop «Innovative Hot Spots in Europe: Policies to promote transborder clusteof creative activity»*. – L 2. Соколенко С.І. *Кластери в глобальній економіці*. / С.І. Соколенко – К: Логос. 2004. – 848 с.: 190 іл. 3. Іщук С.О. *Кластеризація економіки України як механізм підвищення конкурентоспроможності* / С.О.Іщук // *Вісник Дніпропетровського університету: Серія «Економіка»*. – 2009. – № 3(2). С. 83-88. 4. Солодкий М.В. *Економічна сутність кластеризації та переумови формування і розвитку агропромислових кластерних системи* / М.В.Солодкий // *Агро інком*. – 2010. – № 1-3. – С. 47-49. 5. Завадська Д.В. *Економічна кластеризація: сутність, проблеми та перспективи розвитку в Україні* / Д.В. Завадська // *Вісник Соціально-економічних досліджень: збірник праць ОДЕУ*. – 2012. – № 1 (44). – С. 187-195.